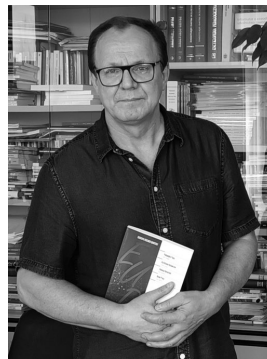

Krzysztof Franciszek Symela

Kompetencje przyszłości – klucz do adaptacji w dynamicznie zmieniającym się świecie

W obliczu globalnych wyzwań, takich jak postępująca cyfryzacja, automatyzacja, zmiany klimatyczne oraz globalizacja, kompetencje przyszłości stają się jednym z najistotniejszych zagadnień w polityce edukacyjnej, zarządzaniu oraz rozwoju społecznym. Kompetencje te obejmują zbiór umiejętności, wiedzy oraz postaw, które będą kluczowe w radzeniu sobie z nowymi realiami, a także umożliwią jednostkom pełne uczestnictwo w dynamicznie zmieniającym się świecie.

Kompetencje przyszłości to umiejętności, które pozwalają jednostkom odnaleźć się w złożonym technologicznie, zaawansowanym i zglobalizowanym świecie. Zgodnie z badaniami, takimi jak raporty World Economic Forum (WEF) oraz OECD, kluczowe kompetencje to te, które umożliwiają elastyczność i adaptację w obliczu zmian technologicznych i społecznych. Wśród najważniejszych kompetencji przyszłości wyróżnia się m.in. umiejętności cyfrowe, krytyczne myślenie, kreatywność, zdolności interpersonalne oraz zdolność do uczenia się przez całe życie. Kompetencje te powinny zostać rozwinięte zarówno na poziomie edukacji formalnej, jak i w kontekście szkoleń zawodowych i samorozwoju.

Edukacja jest jednym z głównych obszarów, w którym kompetencje przyszłości powinny być rozwijane. Współczesne systemy edukacyjne muszą adaptować się do zmieniających się potrzeb rynku pracy i społeczeństwa. W związku z tym konieczne jest wdrożenie programów edukacyjnych, które kładą nacisk na rozwój umiejętności praktycznych, a także kompetencji miękkich, takich jak komunikacja, współpraca

i rozwiązywanie problemów. Ponadto proces kształcenia powinien być ukierunkowany na rozwijanie kompetencji cyfrowych od wczesnych etapów edukacji.

Zgodnie z raportem OECD „The Future of Education and Skills 2030” konieczne jest, aby systemy edukacyjne promowały uczenie się przez całe życie, umożliwiając obywatelom adaptację do zmieniających się warunków rynkowych. Należy także zwiększyć dostępność szkoleń zawodowych, które pozwolą na szybkie przekwalifikowanie się pracowników w miarę, jak zmieniają się technologie. W kontekście rosnącej niepewności gospodarczej i społecznej kompetencje przyszłości będą fundamentem sukcesu na rynku pracy w nadchodzących dziesięcioleciach.

W pierwszym tomie „Edukacji Ustawicznej Dorosłych” w roku 2025 przedstawiamy artykuły, które nawiązują do wyników badań empirycznych i analiz teoretycznych dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie rozwoju kompetencji i cech osobowości, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. kompetencji przyszłości.

W dziale „Problemy edukacji dorosłych w Polsce i na świecie” polecam artykuł autorów Eleny Anatolievny Zhizhko i Gali-Aleksandry Beltrán nawiązujący do iberoamerykańskiego szkolnictwa wyższego.

W dziale „Edukacja dla innowacyjnej gospodarki” polecam artykuł Beaty Kuźmińskiej-Sołśni „Potrzeba doskonalenia nauczycieli w obliczu edukacji z AI” oraz Sviatlany Neudakh „Determinanty samorealizacji osobowości w warunkach edukacji dorosłych”.

W dziale „Potrzeby edukacyjno-zawodowe dorosłych” polecam artykuł Agaty Marii Jopkiewicz „Stereotyp płci na rynku pracy wyzwaniem dla edukacji” oraz artykuł autorów Carlo Smaldone Villani i Francesca Pastorino Smaldone Villani „The future of social workers involving people with disabilities in community activities between artists and art”.

Pragnę również polecić czytelnikom opublikowane w bieżącym tomie dwa wywiady z wyjątkowymi osobami znanymi w środowisku naukowo-badawczym i edukacyjnym: Iryną Androshchuk oraz Danielem Kuklą.

W sekcji „Konferencje, recenzje, informacje” uwagę czytelników kierujemy na rekomendację dwóch nowych monografii autorstwa Stefana M. Kwiatkowskiego „Peregrynacje Edukacyjne” oraz pod redakcją B. Mydłowskiej „W kręgu resocjalizacji”. Zachęcam również do zapoznania się z planowanymi w tym roku wydarzeniami konferencyjnymi w Bydgoszczy pn. „Człowiek w gospodarce i społeczeństwie 5.0. Nowe wyzwania edukacyjne i zawodowe w czasach rozwoju AI” oraz w Olsztynie „XII Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny”.

Competences of the future – the key to adaptation in a dynamically changing world

In the face of global challenges such as advancing digitalization, automation, climate change, and globalization, future competences have become one of the most crucial areas of focus in educational policy, management and social development. These competences comprise a set of skills, knowledge and attitudes essential for navigating new realities and enabling individuals to fully participate in a rapidly changing world.

Future competences refer to the abilities that empower individuals to thrive in a complex – technologically advanced and globalised environment. According to studies such as those published by the World Economic Forum (WEF) and the OECD, key competences are those that foster flexibility and adaptability amid technological and social transformations. Among the most essential competences for the future are digital skills, critical thinking, creativity, interpersonal abilities and the capacity for lifelong learning. These competences should be developed not only within formal education systems but also through vocational training and self-directed personal development. Education represents a fundamental domain for the development of future competences. Contemporary educational systems must adapt to the evolving demands of both the labour market and society. This calls for the implementation of educational programs that emphasize the development of practical skills and soft skills such as communication, collaboration and problem-solving. Furthermore, educational processes should prioritize the systematic development of digital competences from the earliest stages of learning.

It is essential for educational systems to promote lifelong learning, enabling citizens to adapt to ever-shifting market conditions as highlighted in the OECD report *The Future of Education and Skills 2030*. Expanding access to vocational training is equally important, allowing for rapid upskilling or reskilling as technologies evolve. In an era marked by growing economic and social uncertainty future competencies will serve as a foundation for success in the labour market in the coming decades.

In this first issue of *Journal of Continuing Education* for the year 2025 we present articles that draw on empirical research and theoretical analysis focusing on the identification of developmental needs in competences and personality traits with particular attention to the concept of 'future competences'.

In the section "Problems of adult education in Poland and in the world" we recommend the article by Elena Anatolievna Zhizhklbero and Gali-Aleksandra Beltrán, which explores higher education in the Ibero-American context.

In the section "Education for an innovative economy" we encourage readers to engage with the article by B. Kuźmińska-Sołśnia "The Need for Teacher Development in the Context of AI in Education" as well as the contribution by Sviatlana Neudakh "Determinants of Personality Self-Realization in the Context of Adult Education".

In the section 'Educational and vocational needs of adults' we highlight Agata Maria Jopkiewicz's contribution "Gender Stereotypes in the Labor Market as a Challenge for Education" and the article by Carlo Smaldone Villani and Francesca Pastorino Smaldone Villani "The Future of social workers involving people with disabilities in community activities between artists and art."

We are also pleased to present two interviews with distinguished figures in the academic and educational community: Iryna Androshchuk and Daniel Kukla.

In the section 'Conferences, reviews, information' we draw readers' attention to two recently published monographs: Educational peregrinations by Stefan M. Kwiatkowski and In the circle of resocialization edited by B. Mydłowska. Additionally, we encourage readers to explore this year's upcoming conferences including Human in the economy and society 5.0: new educational and professional challenges in the age of AI in Bydgoszcz as well as The 12th National Pedagogical Congress in Olsztyn.